

Wij lezen voor U . . .

Boerboom, J. H. A.

De huidige begroeiing in en rond de duinmeren bij Den Haag.

De Levende Natuur, 63e Jrg. Nr. 2, februari '60, pag. 32.

Tengevolge van de realisering van de bevoeiing met Lekwater bevindt zich in de duinen ten noorden van Den Haag een bevoeid areaal van ca. 72 ha., verdeeld over een negental „duinmeren”, gevormd in infiltratiepannen. Het hier gerefereerde artikel maakt de balans op van de flora in en om deze meren, zoals deze zich in de afgelopen 4 à 5 jaar ontwikkeld heeft.

In de eerste plaats wordt de late, maar dan ook stormachtige ontwikkeling van de hogere waterplanten beschreven. Stijve waterranonkel, Klein fonteinkruid, Drijvend fonteinkruid en zeer recent Kamfonteinkruid spelen hierbij een belangrijke rol. Gewezen wordt op de grote kwantitatieve verschillen tussen de diverse pannen. Ten dele zullen deze aan verschillen in bodemstructuur te wijten zijn, maar het meest bepalend is waarschijnlijk de soort waarvan de diasporen de betrokken plas het eerst infiltreren en waarvan de planten (bij gebrek aan concurrentie) gingen overheersen. In een bepaalde plas kan een barrière (duinstrook of duiker) een gewichtige vegetatiescheiding vormen. Verwacht mag worden dat de verschillen tussen de plassen met de tijd genivelleerd zullen worden.

Zeer snel ontwikkelt zich de flora langs de meren, in de laatste twee jaren vestigden zich daar 50 nieuwe soorten. Van vele van deze soorten waren de diasporen afkomstig van zeer nabije groeiplaatsen. Voor het Waterdrieblad echter zullen de diasporen mogelijk van Voorne en voor Parnassia en Heelblaadjes van De Beer zijn aangevoerd, wanneer zich tenminste nog geen kiemkrachtige zaden in de bodem bevonden. Dit laatste zou zeker ook voor Strandduizendguldenkruid en Gele lis kunnen gelden, die, evenals de voorgaande planten vroeger in het duincomplex niet zeldzaam waren. Opzienbarend wordt genoemd de vestiging van de Zwarte populier in het oevergebied, omdat het kiemen van deze boom reeds lang niet meer in ons land (in de natuur) bekend was.

Het bijzonder interessante artikel eindigt met een overzicht van de ontwikkeling der opmerkelijke hogere plantensoorten in de „verfriste” Haagse duinen.

v. V.

Uit de Natuurbescherming

De I.U.C.N. vergaderde in Polen

De Internationale Unie voor Natuurbescherming (I.U.C.N.) heeft van 15 tot 24 juni 1960 haar zevende algemene vergadering gehouden in Warschau en Krakau. Deze vergadering werd bijgewoond door bijna 200 afgevaardigden, die natuurbeschermingsorganisaties uit 31 landen en 10 internationale organisaties vertegenwoordigden.

Gelijktijdig met deze vergadering heeft de I.U.C.N. haar achtste symposium gehouden. Hier vormden twee onderwerpen de hoofdschotel: „Beheersproblemen van in het wild grazende dieren in gematigde luchtstreken” en „De oecologische gevolgen van biologische en chemische bestrijding van ongewenste planten en dieren”. In de voorbereidingen van dit laatste onderwerp heeft prof. dr. D. J. Ku en en van de Rijksuniversiteit te Leiden een belangrijk aandeel gehad. Prof. Ku enen fungeerde als rapporteur-generaal en maakte van de elf uitgebrachte rapporten een samenvatting.

Bij deze rapporten heeft de Nederlandse bijdrage van dr. V. Westhoff en P. Z onderw ijk : *„The effects of herbicides on the wild flora and vegetation in the Netherlands”* veel aandacht getrokken. De Nederlandse flora omvat ongeveer 1300 soorten, zonder adventiefplanten e.d. Ongeveer een derde gedeelte hiervan wordt direct bedreigd door de toepassing van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen.

Door het R.I.V.O.N. zijn op dit gebied reeds vele onderzoeken verricht. In terreinen van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland zijn ook permanente kwadranten uitgezet, die met elkaar vergeleken kunnen worden. Een groep van deze proefveldjes is behandeld met bepaalde onkruidbestrijdingsmiddelen, de andere niet. In Nederland is ook het initiatief genomen tot het inrichten van enkele reservaten voor akkeronkruiden in het staatsnatuurmonument in het Geuldal in Zuid-Limburg. Dit initiatief ondervindt veel belangstelling van buitenlandse deskundigen. Genoemd rapport van dr. Westhoff en P. Z onderw ijk zal binnenkort ook in Nederland gepubliceerd worden.

In de slotzitting van de zevende algemene vergadering van de I.U.C.N. in Krakau is o.a. een resolutie aangenomen, waarin aangedrongen wordt op een intensieve uitwisseling van gegevens door deskundigen, die zich bezighouden met het bestuderen van de oecologische gevolgen van de chemische bestrijdingsmiddelen.

Een zeer belangrijk arbeidersterrein voor de internationale natuurbescherming ligt nog altijd in de tropische gebieden. Vooral Centraal-Afrika staat momenteel in het brandpunt van de belangstelling.

De permanente oecologische commissie van de I.U.C.N. heeft tijdens het congres in Warschau enkele belangrijke zittingen gehouden tezamen met het hoofdbestuur van de I.U.C.N. en een werkgroep, bestaande uit specialisten in Afrikaanse natuurbeschermingsproblemen. Als resultaat van deze samenwerking is een groot project ontstaan, dat eigenlijk een driejaren-natuurbeschermingsplan voor Afrika genoemd zou kunnen worden. Unaniem aangenomen tijdens de slotzitting in Krakau op 24 juni 1960, onderstreepte het eens te meer, dat de toenemende mate van vernietiging van de wilde flora, fauna en landschap in Afrika één van de meest urgente problemen voor de Unie zal vormen in de komende jaren. Als belangrijkste punten uit dit project kunnen vermeld worden:

Stadium I (einde 1960—begin 1961) — Het samenkomen van een kleine groep Afrikaanse geïnteresseerden in natuurbeschermingsproblemen onder leiding van mr. G. G. W a t t e r s o n, hoofd van het regionale bureau van de Voedsel- en landbouworganisatie van de Verenigde Naties (F.A.O.) voor Afrika.

*Ze leven nog
in Afrika*

Stadium II (september 1961) — Een conferentie voor natuurbescherming in nieuwe Afrikaanse staten, die in Afrika gehouden zal worden.

Stadium III (1961—1962) — Een nog te benoemen groep deskundigen, verbonden aan het secretariaat van de I.U.C.N., zal in Afrika gaan werken. Deze "staff unit" zal bestaan uit een oecoloog en een specialist op het gebied van educatie met een of twee assistenten.

Met dit project zijn vanzelfsprekend grote bedragen gemoeid. Voor de I.U.C.N. is hierbij de financiële steun van andere organisaties onontbeerlijk. Deze zal dan ook in ruime mate moeten komen uit de middelen van de speciale nevenorganisaties van de Verenigde Naties, zoals de U.N.E.S.C.O. en de F.A.O. Om even een indruk te geven: voor het derde stadium zijn de kosten voor het eerste jaar begroot op \$ 29.000.—.

De zetel van de I.U.C.N. is sinds de oprichting in 1948 in Brussel gevestigd. Speciaal in verband met bovengenoemd Afrika-project is het wenselijk geoordeeld de zetel van de I.U.C.N. te verplaatsen naar een land zonder enig koloniaal verleden. Voorzien is dan ook, dat de zetel van de I.U.C.N. in de toekomst in Zwitserland gevestigd zal worden (vermoedelijk te Genève).

Bovendien werd besloten de eerstvolgende algemene vergadering van de I.U.C.N. in 1963 in Afrika te houden.

Tijdens de algemene vergadering van de Internationale Unie voor Natuurbescherming wordt altijd veel werk verricht door de permanente commissies. Zo hield de commissie voor "Landscape Planning", onder leiding van onze landgenoot R. J. Benthem, vier vruchtbare bijeenkomsten.

De speciale commissie, die studie maakt van de met uitroeiing bedreigde diersoorten, heeft in Warschau een voor iedereen toegankelijke vergadering gehouden.

Niet onvermeld mag blijven, dat de permanente commissie voor oecologie, tezamen met de permanente commissie voor de Nationale Parken, een samenkomst gehouden heeft tijdens de excursie in het nationale park in het Tatragebergte in Zuid-Polen op de grens van Tsjecho-Slowakije. Hier vormde „Internationale samenwerking van wetenschappelijk onderzoek en toerisme in grensreservaten" een onderwerp van bespreking. De Dunajec vormt in Zuid-Polen de grens met Tsjecho-Slowakije. Aan weerszijden van deze grens liggen belangrijke natuurreservaten. De deelnemers aan de excursie tijdens de algemene vergadering van de I.U.C.N. konden zich in beide genoemde landen op de hoogte stellen van de vorderingen, die hier op natuurbeschermingsgebied tot stand gekomen zijn. Een resolutie op de slotzitting, die unaniem aangenomen werd, bekrachtigde nogmaals de wens van de algemene vergadering tot het behoud van deze werkelijk unieke reservaten. De permanente commissie voor de opvoeding van de I.U.C.N. heeft de algemene vergadering in Warschau gebruikt om haar organisatorische werkwijze te verbeteren. Door het splitsen in regionale groepen hoopt deze mondiale commissie effectiever te kunnen werken en zijn voor de komende jaren enkele regionale bijeenkomsten op educatief gebied gedacht. Een eerste stap op dit gebied is reeds gedaan toen in april 1960, onder auspiciën van de Deense regering, een regionale conferentie van vertegenwoordigers van Noord-westeuropese landen gehouden werd. Hier vormden educatieve natuurbeschermingsproblemen in dichtbevolkte landen met een toenemende industrialisatie het onderwerp van bespreking.

In Warschau heeft de permanente commissie voor de opvoeding een symposium gehouden, waar specialisten uit Oosteuropese landen uiteenzettingen hebben gegeven over de stand van zaken op het gebied van natuurbeschermingseducatie in hun land. Achtereenvolgens spraken hier vertegenwoordigers uit Rusland, Tsjecho-Slowakije, Polen, Zuid-Slavië, Bulgarije en de D.D.R. In verschillende van deze landen zijn opmerkelijke resultaten bereikt en het is een goede gedachte geweest, om de gelegenheid aan te grijpen, nu de I.U.C.N. in Oost-Europa vergaderde, deze specialisten aan het woord te laten.

Ondergetekende is voor de volgende zittingsperiode van drie jaren opnieuw benoemd tot secretaris van de permanente commissie voor de opvoeding van de I.U.C.N. Tot voorzitter van deze commissie is benoemd dr. L. K. Šaposhnikov uit Moskou, secretaris van de natuurbeschermingscommissie van de Akademie van Wetenschappen van de U.S.S.R.

De deelnemers aan de algemene vergadering van de I.U.C.N. in Polen hebben tijdens deze conferentie enkele excursies kunnen maken naar belangrijke reservaten in Polen. Zij hebben hierdoor een goede indruk kunnen krijgen van beheer en wetenschappelijk onderzoek in deze reservaten. Doch hierover hoop ik U in een ander artikel in *Natura* later nog eens nadere mededelingen te doen.

Rotterdam, oktober 1960.

J. Goudswaard

Waarnemingen, waarover men zich verheugt

KRAANVOGELS

Op 21 oktober vloog een groep van 24 kraanvogels op ± 250 m hoogte in een V-formatie over de vliegbasis Volkel. De vogels kwamen uit het noorden, boven het vliegveld veranderden zij van richting, waarna zij de vlucht in oostelijke richting vervolgden.

Opvallend was de vliegtechniek: enige langzame vleugelslagen werden afgewisseld met een korte dalende glijvlucht. De vogels volgen daarbij het ritme van de voorganger, zodat de formatie intact blijft.

Op 22 oktober werd een overeenkomstige waarneming gedaan door een collega.

A. H. J. Freyssen